

Metafizyczność i polskość w sztuce XXI wieku

W dobie modernizmu związki metafizyki i sztuki zdawały się rozluźniać, grożąc nieodwracalnym rozejściem się ich dróg. Proces ten nie okazał się jednak zdeterminowany ani nieodwracalny, czego przykładem był między innymi rozwijający się w dwudziestoleciu międzywojennym neoklasycyzm. Nie inaczej jest w obecnym dwudziestoleciu, w którym symbioza uczucia metafizycznego i artystycznego przeżywają swoisty renesans.

Proces ten pozwala lepiej zrozumieć nowopowstałą witryna <https://metafizykapolskaszukadzis.up.krakow.pl>, założona w ramach projektu naukowego *Metafizyczność i polskość w sztuce pierwszego dwudziestolecia XXI wieku*. Opisuje ona ten skądinąd nieoczywisty temat w dokładny, a przy tym czytelny i zrozumiały sposób.

Objaśniewszy czytelnikowi ideę projektu, autor – dr hab. Rafał Solewski z Wydziału Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie – rozpoczyna od definicji narodu, który stanowi w tym kontekście bardzo ważny element przekazu artystycznego. W trzecim rozdziale rozważa afirmację i krytykę religii, która w dzisiejszych czasach jest bardzo głośnym i przez co bardzo kontrowersyjnym tematem, na który artyści wygłaszają swoje sprzeczne stanowiska w szczególnie wyrazisty sposób. W czwartym rozdziale autor rozważa temat metafizyczności historii naszego kraju i dziedzictwa naszego narodu w sztuce

współczesnej. Autor krytykuje pojmowanie historii jako celowo rozwijającego się procesu, zwraca uwagę czytelnika raczej na jej cykliczny charakter; mottem tego rozdziału mogłyby być słowa amerykańskiego filozofa George'a Santayany: „know your history”. Autor wyraźnie chce przekazać, że wierność dziedzictwu jest czymś, co pomaga zarówno w jego sakralizacji, jak i w jego przeżywaniu. W ostatniej części autor omawia polską sztukę afirmatywną, zastanawiając się, czy i w jaki sposób metafizyczność idei polskiej jest ukazywana w sztuce współczesnej. Rzeczowo i dokładnie rozpatruje jej przejawy, zespalać ze sobą jej *eidos* i *ethos*. Dzięki dostępowi do ogromnego zbioru dzieł sztuki pozwala na wzbogacenie pracy o cenną ikonografię, co pozwala czytelnikowi lepiej zrozumieć współczesną sztukę metafizyczną. Projekt zrealizowano na krakowskim Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej.

Antoni Myczyński